መሳሰሉ ማስጠንቀቂያዎች - ቁጥር አርባት

Buqqaatota Amantii fi Balaa Dagachuu: Barumsa Raajii fi Seenaa Irraa

Jeff Pippenger

2023-08-08

> Eenyu beekumsa ni barsiisa? Eenyu barsiisaas akka hubatu ni godha? Warra aannan irraa addaan baafamanii fi harma irraa fagaafaman.
>
> Seeraan seeraarraa irra ta’uu qaba, seera seeraarraa; sarara sarara irra, sarara sarara irra; as xinnoo tokkoo fi achi xinnoo tokkoo.
>
> Sababiin hidhii guguddatanii fi afaan biraatiin saba kanaaf ni dubbata. Inni isaaniin, “Kun boqonnaa ittiin warra dadhaban boqochiisdan; kunis haaromsa” jedhe; ta’us isaan hin dhageenye.
>
> Koma dubbiin Waaqayyoo isaanitti akka ajaja irratti ajajaatti, ajaja irratti ajajaatti; akka sarara irratti sararaatti, sarara irratti sararaatti; as xinnoo, achis xinnoo ture; kunis akka isaanii deeman, dugda duubatti kufan, caccaban, kiyyoo keessatti qabaman, fi to’atamanitti. Isaayaas 28:9–13.

These verses from Isaiah have been addressed repeatedly in *Habakkuk’s Tables*. Here I need to simply touch upon to take a point or two from these previous verses, to add to the current discussion. This passage shows a people that fail a test for they “go, and fall backward, and be broken, and snared, and taken.” They were a people that failed a test concerning who God would attempt to “teach” to “understand” “knowledge” or “doctrine.” It was a test that was based upon understanding an increase of knowledge, so it was the same test that separated the wise and the wicked in Daniel chapter twelve, for all the prophets agree and identify the end of the world. In Daniel twelve the “wise” understand, but the “wicked” do not understand the increase of knowledge.

ኣብ ክፍሊ ኢሳይያስ ዘሉ ህዝቢ ብ“ቃል ጐይታ” ተፈቲኖም ነበሩ፤ እዚ ድማ “ክሰምዕዎ ዘይፈተዉ” ቃል እዩ ነይሩ። እቲ ብፍሉይ “ቃል ጐይታ” ዝነጸግዎ እና እቲ “ፍልጠት” ዝበዝሐ ን“ምርዳእ” ዝፈቕድ ዝነበረ ድማ፡ ንታሪኻት ትንቢት ብትኽክል ከመይ ከም ዝሰማምዑ ዝገልጽ መጽሓፍ ቅዱሳዊ ሕጊ እዩ ነይሩ። እቶም ኣብ ክፍሊ ኢሳይያስ ዝወድቁ ድማ፡ ታሪኽ ትንቢት ንምርዳእ ነታ መስመር “ኣብዚ ቑሩብ፡ ኣብቲ ቑሩብ” ክትደሊ ከም ዘለካ ዝለልይ ሕጊ ነጸጉ። እቲ ዝተነጸገ ፈተና ዘፍረየ ቃል ጐይታ ድማ፡ መስመራት ትንቢት ካብዚን ካብቲን ምምራጽ፣ ከምኡውን ሓደ ካብቶም ዝተመርጹ መስመራት ታሪኽ ትንቢት ምስቶም ነቲ ተመሳሳሊ ቴማ ዝገልጹ ካልኦት መስመራት ታሪኽ ትንቢት ብኣንጻር ምስራዕ ዝብል ቴክኒክ እዩ ነይሩ። እቲ ንመስመር ኣብ ልዕሊ መስመር ብኽምዚ መገዲ ምንባር ዝግበር ጻዕሪ ዝዕወት ድማ፡ እቶም ሓቀኛታት ሕግታት ትርጓሜ ትንቢት ብምተግባር እዩ ዝድገፍ። እቶም “ስርዓታት” ዝኾኑ ሕግታት እውን ብሓባር ክእከቡ ይግባእ፣ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ድማ ኣብዚን ኣብቲን ይርከቡ። እተን ኣብ ኢሳይያስ ዘለዋ ኣዋልድ ዝፈሸላ ድማ፡ ነቲ ክርስዕዎ ዘይግባእ ዋና ነገር ስለ ዝረስዓ እየን ዝወድቃ፤ እዚ ድማ፡ ታሪኽ ይድገም እዩ።

> “Fuulduraaf waan sodaannu hin qabnu; yoo ta’e malees karaa Gooftaan itti nu geggeesse fi barsiisa Isaa seenaa keenya darbe keessatti irraanfanneerra taanaan.” Life Sketches, 196.

Waaqayyo burjaajii kan uumu miti; dhugaan kunis wanta irratti hundaa'u keessaa tokko, raajonni Macaafa Qulqulluu keessatti jiran hundinuu sarara raajii tokkoo fi isuma wal fakkaataa sana akka agarsiisanidha. Isaan hundinuu taateewwan guutummaatti wal fakkaatan sana sarara sana irratti hin argan; garuu yeroo hundumaa sarara taateewwanii tokkoo fi isuma addunyaa dhuma irratti mul'atu sanuma dha. Innis taateewwan gara cufamuu yeroo araaraa geessanidha; kana booddee dha'ibboota torban isa dhumaa dhufu, kan dhuma irratti Dhufaatii Lammaffaa Kiristoosiin xumuramu. Seenaa raajii tokkoo keessatti ummata Waaqayyoo amanamoo ta'an sarara seenaa sana keessatti ilaaluun ni danda'ama; garuu ragaan raajii biraa immoo ummata Waaqayyoo amanamoo hin taane, yookaan Yunaayitid Isteetsii, Vaateekaanii, Tokkummaa Mootummootaa, daldaltoota lafaa, yookaan Islaamummaa ta'uu ni danda'a; garuu yeroo hundumaa sararri sun isuma tokko dha.

Ergamni Eliyaas ergaa Maalaakii keessatti argamu, akkasumas ergaawwan Mul'ata boqonnaa tokko, kudha afurii fi kudha saddeet keessatti bakka bu'aman, fi ergaan Daani'el kudha tokkoo fi kudha lamaa keessatti argamu hundinuu ergaa isauma tokkodha. Isaan hundinuu sarara seenaa isauma tokko dha; garuu tokkoon tokkoon isaanii seenaa sanaaf gumaacha addaa mataa isaanii qabu.

Waa'ee addunyaa maraatti dhugumaan dogoggoraan hubatamu keessaa tokko waa'ee ergaa addaa sanaa, inni yeroo qormaanni namaa cufamutti dhihaachuuf jedhu dursee qofa saba Waaqayyootiif akka mul'atuudha. Ergaan addaa yeroo hunda cufiinsi qormaatni yeroo dhihootti akka dhufu akeekkachiisu akka ta'e beeknee, fakkeenya Macaafa Qulqulluu keessatti cufaatii qormaataa baay'ee ifa ta'e keessaa isa tarii caalaatti ifa ta'e ni ilaalla.

> Namni jal'ate, inni ammalle jal'inaan haa jiraatu; namni xuraa'e, inni ammalle xuraa'inaan haa jiraatu; namni qajeelaan, inni ammalle qajeelummaan haa jiraatu; namni qulqulluunis, inni ammalle qulqullinaan haa jiraatu. Mul'ata Yohaannis 22:11.

Yeroon yeroon murtaa'inaa utuu qulqulluu iddoo ol aanaa keessatti jechoota lakkoofsa kudha tokkoffaatiin labsamin dura, Kitaaba Mul'ata irraa ergaa akeekkachiisaa raajii addaa, tajaajiltoota Waaqayyoof banamee jiru, jiraachuu qaba.

> Inni ana na jedheen, Dubbii raajii kitaaba kanaa hin cufin; yeroon dhi'aateeraatii. Namni jal'aan haa jal'ina isaa itti fufu; inni xuraa'aanis haa xuraa'ina isaa itti fufu; namni qajeelaan haa qajeelummaa isaa itti fufu; inni qulqulluunis haa qulqullummaa isaa itti fufu. Mul'ata 22:10, 11.

Balaa torban dhumaa dura ergaa raajii addaa tokko akka jiru saba Waaqayyootiif beekamuu qaba. Yommuu "yeroon sun dhihaate" "raajiin kitaaba kanaa" (raajii Mul'ataa) kan cufamee ture banamuu qaba. Raajiin kitaaba Mul'ataa keessaa kan cufamee ture tokko qofa, jechuunis raajii qaqawwee torbanii dha.

> Ani ani malaaykaa guddaa kan biraa samii irraa bu'aa jiru arge; inni duumessaan uffate ture; mataa isaa irrattis qaawwaan roobaa ture; fuulli isaas akka aduu ture; miilloonni isaatis akka utubaawwan ibiddaa turan. Harka isaa keessattis macaafa xinnoo baname tokko qaba ture;

> miila isaa mirgaa galaana irra, kan bitaas lafa irra kaa’e; sagalee guddaadhaanis, akkuma leenci aaduutti, iyye; yeroo inni iyyes, qilleensonni torban sagalee isaanii dubbatan. Yeroo qilleensonni torban sagalee isaanii dubbatanis, ani barreessuufan jedhu ture; achiis sagalee samii irraa akkana naan jedhu dhaga’e: Waan qilleensonni torban dubbatan san cufi, hin barreessin. Mul’ata Yohaannis 10:1–4.

Namni qoratamuuf yeroo xumuramuuf jedhu dura, yeroo “yeroon dhihaate” jedhu keessatti, dhugaan addaa Macaafa Qulqulluu tokko ni banama; inni “waan yeroo gabaabaa keessatti ta’uu qaban” adda baasa. Ergamaan jabaan Mul’ata kudhanii keessaa Yesus Kiristoos dha; innis akka Leencaatti iyye.

> “Yohannisiin barsiisaa ture ergamaan aangoon guutame sun Yesus Kristosiin gadi hin taane ture. Miila isaa mirgaa galaana irratti, miila isaa bitaa immoo lafa gogaa irratti kaa’uun isaa, qooda inni xumura seenaa falmii guddaa Seexanaa wajjin jiru keessatti raawwachaa jiru agarsiisa. Iddoon kun aangoo fi aboo isaa isa ol’aanaa guutummaa lafaa irratti qabu ni mul’isa. Falmichi dhaloota irraa dhalootatti caalaatti jabaachaa fi murannoo guddaadhaan adeemaa ture; akkasumas hanga mul’atawwan xumuraatti, yeroo hojii humnoota dukkanaa isa sirnaan qindaa’e sun sadarkaa isaa isa olaanaatti ga’utti, itti fufa. Seexanni, namoota hamoo wajjin tokko ta’ee, addunyaa guutuu fi waldoota amantii warra jaalala dhugaa hin fudhanne ni gowwoomsa. Garuu ergamaan aangoon guutame sun xiyyeeffannoo gaafata. Inni sagalee guddaadhaan iyya. Inni warra Seexana wajjin tokko ta’anii dhugaa mormuuf walitti hidhatanitti humnaa fi aboo sagalee isaa agarsiisuu qaba.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

መጨረሻ ላይ “ሰይጣን” የሚያታልላቸው “ቤተ ክርስቲያናት” የተታለሉት ለ“እውነት” ፍቅርን ስላልተቀበሉ ነው። እህት ዋይት አሁን የጠቀሰችው ከሁለተኛ ተሰሎንቄ የተወሰደው ክፍል ውስጥ ያለው “እውነት” የሚለው ቃል፣ “እውነት” ተብሎ ከሚተረጎመው የዕብራይስጥ ቃል የተገኘ ዋናው የግሪክ ቃል ነው፤ ይህም ቃል በሦስት የዕብራይስጥ ፊደላት የተዋቀረ ሲሆን አልፋንና ኦሜጋን ይወክላል። ከመጀመሪያ መጠቀስ ሕግ ጋር የተያያዘው፣ የክርስቶስን ባሕርይ ባሕሪ የሚወክለው እውነት፣ የሚጣለው እና በዚያም ምክንያት ብርቱ ማታለልን የሚያመጣው ያ እውነት መሆኑን የሚያሳይ ማንኛውም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማስረጃ አለን?

> ኣሕዋትና ሆይ፡ ብምጽኣት ጐይታና የሱስ ክርስቶስን ብምእካብና ናብኡን ንልምነኩም ኣሎና፤ ከም መዓልቲ ክርስቶስ ቀሪባ እያ እናተባህለ፡ ብመንፈስ ይኹን ብቓል ይኹን ከም ካባና ብደብዳበ ይኹን፡ ብቕልጡፍ ብሓሳብኩም ኣይትናወጹ፡ ኣይትሸበሩውን። ሓደ እኳ ብምንም መገዲ ኣይታስሓትኩም፤ እታ መዓልቲ ግና ቅድሚ ኹሉ ምኽሓድ እንተ ዘይመጸ፡ እቲ ሰብ ሓጢኣት፡ ወዲ ጥፍኣት፡ እንተ ዘይተገልጸ፡ ኣይትመጽእን እያ። እሱ፡ ልዕሊ ኩሉ እቲ ኣምላኽ ዚብሃል ወይስ ዚስገደሉ ዚጻረርን ርእሱ ዚልዕልን እዩ፤ ስለዚ ኸም ኣምላኽ ኣብ ቤተ መቕደስ ኣምላኽ ይቕመጥ፡ ርእሱውን ኣምላኽ ምኳኑ የርኢ። ገና ምሳኻትኩም ከሎኹ፡ ነዚ ነገር እዚ ኽነግረኩም ከሎኹ ኣይትዝክሩንዶ፡ ሕጂ ድማ በቲ ብግዜኡ ምእንቲ ኪግለጽ ዚኽልክሎ እንታይ ምኳኑ ትፈልጡ ኢኹም። ምስጢር ዓመጻ ድሮ ይሰርሕ ኣሎ፤ እቲ ሕጂ ዚኽልክል ግና ክሳዕ ካብ መንጎ ዚወጽእ ይኽልክል ኣሎ። ሽዑ ድማ እቲ ሕሱም ኪግለጽ እዩ፤ ጐይታ ድማ ብመንፈስ ኣፉ ኺውድኦ፡ ብግርማ ምጽኣቱውን ኬጥፍኦ እዩ። ምጽኣት እቲ ሰብ እቲ ብስራሕ ሰይጣን ምስ ኩሉ ሓይልን ምልክታትን ሓሶት ዝኾኑ ተኣምራትን፡ ኣብቶም ዚጠፍኡ ድማ ምስ ኩሉ ምትላል ዓመጻ እዩ፤ እዚ ኸኣ ምእንቲ ኺድሕኑ ፍቕሪ ሓቂ ስለ ዘይተቐበሉ እዩ። ስለዚ ድማ ሓሶት ምእንቲ ኺኣምኑ፡ ኣምላኽ ብርቱዕ ምትላል ኪሰደሎም እዩ፤ እዚ ኸኣ እቶም ንሓቂ ዘይኣመኑ፡ ግናኸ ብዓመጻ ደስ ዝበሎም ኩሎም ምእንቲ ኺፍረዱ እዩ። 2 ተሰሎንቄ 2፡1–12።

Qabiyyeen kun keessaa inni Tessalonqee irraa fudhatame kun Gabatee Habakkuuk keessatti yeroo hedduu irratti dubbatamee waan ta’eef, yeroo ammaa kana irratti yaada gabaabaa qofa kennina. Wanti Obboleettii Waayit “gocha dinqisiisaa Seexanaa” jette, Phaawuloos “hojii Seexanaa humna hundumaa, mallattoolee, fi dinqii sobaa wajjin” jedhee waame dha. Hojii gowwoomsaa Obboleettii Waayitii fi Phaawuloos adda baasan sun seera Dilbataa Ameerikaa keessatti labsamu irraa jalqaba.

> “Waaqayyo seera isaa cabsuudhaan abboommii mootummaa Phaaphaasummaa diriirsu sanaan, biyya keenya guutummaatti qajeelummaa irraa of adda baafti. Yommuu Pirootestaantizmi boolla gargar baasutti harka ishee diriirsitee humna Roomaa waliin harka wal qabattu, yommuu qileensa sana irra ceetee harka Ispiriitualizimii waliin wal qabattu, yommuu walitti dhufeenyi sadii-kunii dhiibbaa isaa jalatti biyya keenya mootummaa Pirootestaantii fi mootummaa mootummaa uummataa ta’e akka taatutti heera ishee keessatti hundeewwan isaa hundumaa gantee, sobaa fi gowwoomsaa Phaaphaasummaa babal’isuuf qophii gootu, yeroo sanatti hojii dinqisiisaa Seexanni hojjetuuf yeroon ga’eera, dhumti immoo dhihootti akka jiru beekuu dandeenya.” Testimonies, volume 5, 451.

ଥେସ୍ସଲୋନିକୀୟମାନଙ୍କର ଏହି ଅଂଶରେ, ଯାହାକୁ ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ, ପୌଲୁଷ ପୃଥିବୀର ଶେଷକାଳରେ ପୋପଙ୍କୁ ଚାରିଟି ଭିନ୍ନ ପଦବ୍ୟାରା ଚିହ୍ନିତ କରନ୍ତି। ପୋପ “ପାପର ମଣିଷ,” ସେ “ନାଶର ପୁତ୍ର,” ସେ “ଅଧର୍ମର ରହସ୍ୟ” ଏବଂ “ସେହି ଦୁଷ୍ଟଜନ” ଅଟନ୍ତି। ଏହି ଚାରିଟି ନାମର ସୀମାରୁ ଅଧିକ କିଛି ଅନ୍ୟ ଲକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟ ପୌଲୁଷ ପୋପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦେଇଛନ୍ତି; କାରଣ ସେ ଆମକୁ ଜଣାନ୍ତି ଯେ ପୋପ, (ଯିଏ ପୌଲୁଷଙ୍କ ଦିନରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭବିଷ୍ୟତ୍‌ର ବିଷୟ ଥିଲେ) “ନିଜ ସମୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବେ।”

ጳጳሱ “በዘመኑ ይገለጣል” ተብሎ ተናገረ፤ እና ከመጽሐፍ ቅዱስ የሚገኝ በጣም ግልጽ ማስረጃ—ምንም እንኳ ይህ ብቻ የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት አይደለም—ይህ ነው፤ የሮማ ቤተ ክርስቲያን ጳጳስ በመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት የተጠቀሰው ፀረ ክርስቶስ መሆኑ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተለያዩ ሰባት ቀጥተኛ ማጣቀሻዎች ተመሥርቶ ተረጋግጧል፤ እነዚህም ጳጳሳትነት ምድርን የሚገዛበትን “ዘመን” ይለያያሉ፤ ይህም ሰው ልጅ የጨለማው ዘመን ብሎ የሚጠራው ትክክለኛው ዘመን ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ጳጳሳትነትን እንደ ጳጳሱ ይገልጣል፤ ምክንያቱም ጳጳሳትነት ዓለምን እንደሚገዛ የተወሰነውን “ዘመን” ማለትም ከ538 እስከ 1798 ድረስ ያለውን ጊዜ በተደጋጋሚ ይለያል። ጳውሎስም እርሱ በዘመኑ እንደሚገለጥ ተናግሮአል።

Phaawuloosnis paappiin isa, “kan Waaqayyoo jedhamee waamamu hundumaa, yookaan kan waaqeffatamu hundumaa olitti of kaasuudhaan mormu; akkasitti akka Waaqayyoo ta’ee mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti taa’ee, ofii isaa akka Waaqayyootti agarsiisu” jedhee ni ibsa. Kunis, wantoota biroo keessaa, mormituun Kiristoos raajii Macaafa Qulqulluu keessatti ibsame mallattoo amantii akka ta’e ni ifa godha. Inni Hitleerii miti, yookaan Aleksaandor Guddicha miti. Kunis eenyummaa paappichaa caalaatti ni dhiphisa; inni cunqursaa amantii qofa miti, garuu cunqursaa amantii isa mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa akka jiru ofiin jedhu dha. Mormituun Kiristoos teessoo isaa waldaa kiristaanaa keessatti akka qabu ni himata.

Akkuma Phaawuloosii fi Daani’eelitti, yeroo Phaappaasii mana kiristaanaa inni ofiin himatu keessa ta’u, amala Seexanaa isa teessoo Waaqayyoo irratti taa’uu fi waan hundumaa olitti ol kaafamu hawwe ni mul’isa. Ani “Phaawuloosii fi Daani’eel” jedha; jechuun, ibsitoota Macaafa Qulqulluu baay’een yeroo Phaawuloos akka agarsiisutti amaloota Phaappaasii keessaa tokko akka

inni of jaallachuu guutuu ta’e ibsutti, Phaawuloos kun ibsa Daani’eel waa’ee Phaappaasii Daani’eel boqonnaa kudha tokko keessatti kennerratti qofa akka caqase ni hubatu; achittis Daani’eel akkana jechuun galmeessa:

> “ଏବଂ ସେହି ରାଜା ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ; ସେ ନିଜକୁ ଉଚ୍ଚ କରିବ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେବତାଠାରୁ ନିଜକୁ ମହାନ୍ କରିବ; ସେ ଦେବମାନଙ୍କର ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ କଥା କହିବ; ଏବଂ କ୍ରୋଧର ପୂରଣ ହେଉ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସଫଳ ହେବ; କାରଣ ଯାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି, ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ପୂରଣ ହେବ। ଦାନିଏଲ 11:36।”

Phaawuloos yommuu amala poophichaa isa of-jaallachuu irratti dubbatu, inni lakkoofsa Daani’eel keessaa jecha isaa jijjiiree ibsa; akkasumas poophiin isa “kan Waaqayyoo jedhamee waamamu hundumaa yookaan kan waaqeffatamu hundumaa irratti mormee of ol kaasu; kanaafis akka inni Waaqayyoo ta’eetti mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa taa’ee, akka inni Waaqayyoo ta’e of agarsiisu” ta’uu dubbata. Lakkoofsi Daani’eel keessatti amala paaphaasummaa ibsu sunis “yeroo” isa paaphaasummaan mormituu Kiristoos ta’uu “mul’isuuf” qophaa’e ni caqasa; akkasumas paaphaasummaan hamma “dheekkamsi raawwatamutti” “milkaa’uu” akka qabu ni ibsa.

“କ୍ରୋଧ” 1798 ମସିହାରେ ସମାପ୍ତ ହେଲା; ତେଣୁ ଏହି ପଦ୍ୟରେ ଦାନିଏଲ୍ (ଯଦିଓ ଏହା ଦାନିଏଲ୍ ଏବଂ ପ୍ରକାଶିତ ବାକ୍ୟ ପୁସ୍ତକର ସେହି ସାତଟି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସ୍ଥାନମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ନୁହେଁ, ଯେଉଁଠାରେ 1260 ବର୍ଷର ଇତିହାସ ଉଲ୍ଲେଖିତ ହୋଇଛି), ତଥାପି ପାପାସଭାର ଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ ଚିହ୍ନିତ କରିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଯୋହନ୍ ଯାହାକୁ କହନ୍ତି, 1798 ମସିହାରେ ସେ “ମାରାତ୍ମକ ଆଘାତ” ପାଇଥିଲା ବୋଲି ଚିହ୍ନ ଦେଇଥାନ୍ତି। ଏହିପରି, ଏହି ପଦ୍ୟଟି ପାପାସଭାର ଶାସନକାଳର ସମାପ୍ତିକୁ ଚିହ୍ନିତ କରେ, ଯଦିଓ ସେହି ଶାସନର ଅବଧିକୁ ଚିହ୍ନିତ କରେନାହିଁ।

Keeyyata kana keessatti, Phaawulos humna bara 538 keessatti abbootummaa waldaa Phaaphaasii addunyaa to’achuuf aangoo fudhachuu irraa ittisu kan ture ni adda baase; yeroo inni warra Tasalonqee isaaf barreessaa ture dhugaa addaa kana duraanuu akka beekan dubbate. Inni gaaffii kana kaase: “Yeroo ani isin bira turetti waan kana isinitti himee ture akka hin yaadannee?” Inni akka isaan duraanuu “wanta dhowwu” (jechuunis, kan ittisu) abbootummaa waldaa Phaaphaasii hamma inni “yeroo isaatti mul’atutti” beekan isaan yaadachiisa. Humni abbootummaa waldaa Phaaphaasii dura turee addunyaa to’achuuf aangoo fudhachuu isaa kan dhowwe, humna yeroo Phaawulos xalayaa sana barreessetti addunyaa to’achaa ture sanaa dha. Innis Roomaa waaqeffannaa waaqa sobaa hordoftu ture. Phaawulos akka Roomaan waaqeffannaa waaqa sobaa hordoftu sun, abbootummaan waldaa Phaaphaasii addunyaa to’achuuf aangoo akka fudhatuuf, “karaa irraa ni kaafama” jedhee barreesse.

ଏହି ବୁଝାପଡ଼ାହିଁ ଉଇଲିୟମ୍ ମିଲରଙ୍କୁ ଦାନିଏଲ ପୁସ୍ତକରେ “ନିତ୍ୟ” ବୋଲି ପ୍ରତୀକୀକୃତ ଶକ୍ତିଟି ପୌରାଣିକ ରୋମ ଥିଲା ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ ପ୍ରେରିତ କରିଥିଲା। ଆଡଭେଣ୍ଟିଜ୍ମ ସ୍ୱୀକାର କରେ ଯେ ଗଠନଟି, ଏବଂ ତେଣୁ ଉଇଲିୟମ୍ ମିଲରଙ୍କ ସମସ୍ତ ଭବିଷ୍ୟଦ୍ବାଣୀ-ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୁଝାପଡ଼ା, ତାଙ୍କର ଦାନିଏଲ ଓ ପ୍ରକାଶିତବାକ୍ୟ ପୁସ୍ତକଦ୍ୱୟର ବୁଝାପଡ଼ା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଦୁଇଟି ପୁସ୍ତକ ପୌରାଣିକ ରୋମ ଓ ପାପାଲ୍ ରୋମ ନାମକ ଦୁଇଟି ଉଜାଡ଼କାରୀ ଶକ୍ତିକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରେ। ଥେସଲୋନୀକୀୟମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଲିଖିତ ଅଂଶରେ ମିଲର, ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିଥିବାବେଳେ (ଯେପରି ତାଙ୍କ ଯୁଗର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରୋଟେଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଜାଣୁଥିଲେ, ଯେ ପୋପ ହେଉଛନ୍ତି ଖ୍ରୀଷ୍ଟବିରୋଧୀ); ସେ ଯେତେବେଳେ ଚିହ୍ନିଲେ ଯେ ପୌରାଣିକ ରୋମ ହେଉଛି ସେହି ଐତିହାସିକ ଶକ୍ତି ଯାହା ପାପାଲ୍ ଶାସନର ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା, ଏବଂ ପୌଲ୍ କହିଥିଲେ ଯେ ପାପାସତ୍ତ୍ୱ ପୃଥିବୀର ସିଂହାସନରେ ଆରୋହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପୌରାଣିକ ରୋମକୁ ଅପସାରିତ ହେବାକୁ ଥିଲା, ତେବେ ସେ ଏହାକୁ ଦାନିଏଲ ପୁସ୍ତକ ଓ “ନିତ୍ୟ” ସହିତ

ସଂଯୋଗ କଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ତିନିଥର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଯେ ପାପାସଡ୍ଜ ଜଗତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ନିତ୍ୟକୁ "ଅପସାରିତ" କରାଯିବାକୁ ଥିଲା। ପୌଲଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ମିଲରଙ୍କୁ ଦାନିଏଲଙ୍କ "ନିତ୍ୟ" ପୌରାଣିକ ରୋମ ବୋଲି ଦେଖିବାକୁ ସକ୍ଷମ କଲା, ଏବଂ ପରେ ସେ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ଯେ ଦାନିଏଲଙ୍କ ଦୁଇଟି ଉଜାଡ଼କାରୀ ଶକ୍ତି ହେଲେ ପୌରାଣିକ ଓ ପାପାଲ୍ ରୋମ। ଏହି ସତ୍ୟ ମିଲରାଇଟ୍ ଆନ୍ଦୋଳନର ଭିତ୍ତିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ। ଆଡଭେଣ୍ଟିଜ୍ମ ଆଜି ନିଶ୍ଚିତଭାବେ ମିଲରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ତଥାପି ବୁଝନ୍ତି ଯେ ଦାନିଏଲର "ନିତ୍ୟ" ବିଷୟରେ ମିଲରଙ୍କ ବୁଝାପଡ଼ା କିପରି ବିକଶିତ ହେଲା ତାହାର ଏହି ସାରାଂଶ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ ପୌଲ୍ ଯେ ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ କହିଛନ୍ତି—ଯାହା ଅପସାରିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାପାଲ୍ ଶକ୍ତିର ଉଦୟକୁ "ଅଟକାଇ ରଖେ"—ସେହି ଶକ୍ତି ପୌରାଣିକ ରୋମ ଥିଲା; ଏହି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ମିଲରଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଏହାହିଁ ସଠିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ।

ዳንኤል ኣብ መጽሓፍ ዳንኤል ዝተጠቐሰቶ "መዓልታዊ" ሓቂ፡ ዳንኤል ከም ኣጸያፊ ጥፍኣት ዝወከላ መንግስቲ ጳጳሳዊ ሮሜ ቅድሚኣ ዝነበረት ኣረማዊት ሮሜ ምልክት ምኻና ምስ ተገንዘበ፡ ሚለር ምስ መንግስታት ትንቢት መጽሓፍ ቅዱስ ዝተኣሳሰሩ ትንቢታዊ ዘመናት ክልለ ኽኢሉ፤ ኣእምሮኡ ናብ እዞም ርድኢታት ምስ ተኸፍተ ድማ፡ መሰረታት ኣድቨንቲዝም ዝውክሉ ተኸታታሊ ሓቅታት ኣከበ። እቶም ሓቅታት ኣብ ክልተ ጠረጴዛታት ናይ 1843 እና 1850 ናይ ፈለማ መራሕቲ ቻርትታት ተቐደሱ። እቶም ሓቅታት መሰረት ኣድቨንቲዝም እዮም፣ እነሱ ድማ ኣብ ምልላይ "ጊዜ" ዝተመስረቱ እዮም። ታሪኽ እቲ መሰረታት መዓስ ከም ዝተነብሩ ኣብ ጠረጴዛታት ኣባቁም ቀንዲ ዘተ እዩ።

ሃባቁቅ ጽላቶች ውስጥ ያልተጠቆመው ነገር፣ በጊዜ ላይ የተመሠረቱት መሠረቶች የመጨረሻው ትውልድ እነዚያ መሠረቶች ሆነው የተወከሉ እውነቶች እንዳሉ እንዲያስተውል አስፈላጊውን እይታ የሚሰጥ አወቃቀር እንዳፈሩ ነው። በመሠረቱ ውስጥ የተቀመጠው የመጀመሪያው ድንጋይ የነበረ የመጀመሪያ እውነት ነበረ፤ ነገር ግን በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ "the daily" የሚለው የሚለር የመጀመሪያ እውነት አልነበረም። ሚለር እንዲገነባ የተነሣው መሠረት ውስጥ የመጀመሪያው ድንጋይ የሚሆነው እውነት የዘሌዋውያን ሀያ ስድስት "the seven times" ነበር፤ ነገር ግን "the daily" ያለው እውነት ካልነበረ፣ የመጀመሪያውን መልአክ መልእክት ለማቅረብ ሊያውቀው ያስፈለገውን የትንቢት አወቃቀር ሚለር አላወቀውም ነበር። አወቃቀሩም ትንቢትን በሁለት አጥፊ ኃይሎች እይታ ውስጥ ማቆም ነበር። ሚለር ዘንዶውን (አረማዊት ሮም) እና አውሬውን (ጵጵስና) ይመለከት ነበር። ሦስተኛው መልአክ ዘንዶውን (የተባበሩት መንግሥታት)፣ አውሬውን (ጵጵስና) እና ሐሰተኛውን ነቢይ (ዩናይትድ ስቴትስ) ይመለከታል።

Yoo namni raajiiwwan yeroo hunda kan Miillariitotaatiin kaartoota qajeelchitoota qulqulluu lama irratti dhiyaatan hunda, muraasa utuu hin ta'in garuu hunda, fudhate, namni sun dhugaawwan sana dhuunfaatti qorachuu qaba ture. Isaan sana yoo yeroo kamiyyuu hin qoranne ta'e, akkamitti fudhachuu dandeessa? Yoo namoonni dhugaawwan hundee kana qoratan dhugaawwan sana akka itti gaafatamummaa dhuunfaa ofii isaaniitti qoruuf fudhatanii, sana booddee immoo dhugaawwan sana hunda fudhatan, isaan Dhagaa irra ijaarataniiru malee cirracha irra miti.

> "Warri warriin Xiyoon irra akka eegdonni Waaqayyoo dhaabatan, namoota balaa saba dura jiru dursee argu danda'an haa ta'ani,—namoota dhugaa fi dogoggora, qajeelummaa fi jal'ina gidduu adda baasu danda'an.
>
> "Akeekkachiifni dhufeera: Ergaa bara 1842, 1843, fi 1844tti nu gahe irraa eegalee hundee amantii isa irratti ijaaraa turre jeequuuf wanti kam iyyuu akka seenu hin hayyamamne. Ani ergaa kana keessa ture, yeroo sana irraa eegalees ifa Waaqayyo nuuf kenneef amanamaa ta'ee fuula addunyaa dura dhaabadheera. Nutis miilla keenya waltajjii isaan irra kaa'aman irraa kaasuu yaada hin qabnu; akkuma guyyaa guyyaadhaan kadhannaa cimaadhaan Gooftaa barbaaddachaa, ifa barbaannu sana. Isin yaadduu ani ifa Waaqayyo naaf kenne dhiisuu

> danda’a jedhee? Inni akka Kattaa Bara Baraa ta’uu qaba. Erga naaf kennamee jalqabee yeroo hundumaa na qajeelchaa tureera.” Review and Herald, April 14, 1903.

ଯେମାନେ ଶୁଣିବେ ସେମାନେ ମିଲେରାଇଟ ଇତିହାସର ସମୟ-ଭବିଷ୍ୟବାଣୀଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପାଇଁ, ସେହି ସମୟ-ଭବିଷ୍ୟବାଣୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିନିଧିତ ଐତିହାସିକ ଅବଧିମାନଙ୍କୁ ଅବଲୋକନ କରିବାର କ୍ରିୟା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ। ଏହା ସମୟ-ରେଖା ଉପରେ ଘଟଣାମାନଙ୍କୁ ଚିତ୍ରଣ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ। ଯେବେ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀର ଜଣେ ଛାତ୍ର ଏମିତି ଅନୁସନ୍ଧାନର ସ୍ତରକୁ ପହଞ୍ଚେ, ଯେଠାରେ ସେ ମିଲେରାଇଟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଇବେଲରୁ ଚିହ୍ନିତ ଏବଂ ପରେ ଐତିହାସିକ ଅଭିଲେଖ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ଏହି ଭବିଷ୍ୟବାଣୀମୂଳକ ଅବଧିମାନଙ୍କୁ ବିଚାର କରେ, ସେତେବେଳେ ସେ ଏହା ଚିହ୍ନଟ କରିବାର ସ୍ଥିତିରେ ରହିବ ଯେ, ସମୟ-ଭବିଷ୍ୟବାଣୀର ଆରମ୍ଭରେ ଥିବା ଇତିହାସ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଭାବରେ ସେହି ଏକେଇ ଭବିଷ୍ୟବାଣୀର ଶେଷରେ ଥିବା ଇତିହାସର ଆଦର୍ଶରୂପ ଅଟେ। ସେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଛାତ୍ରଟି ଏହା ଶିଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଇତିହାସ ପୁନରାବୃତ୍ତ ହୁଏ। ଏବଂ ଏହି ବୁଝାମଣା ସ୍ଥାପିତ ହେବା ପରେ ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଯୀଶୁ ଆରମ୍ଭ ଦ୍ୱାରା ଶେଷକୁ ଚିତ୍ରିତ କରନ୍ତି।

ନବୀୟ ଭବିଷ୍ୟଦ୍ୱାଣୀର ସେହି ଶୃଙ୍ଖଳାରୁ, ଯାହା ଜଗତର ଶେଷକୁ “ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ” ଭାବେ ଚିତ୍ରିତ କରେ, ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଏହା ଜାଣିବା ଉଚିତ ଯେ ଭିତ୍ତିର ଉପରେ ନିର୍ମିତ ହେଉଥିବା ସେହି ମନ୍ଦିର ଉପରେ ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ପରମ ଶିଖରଶିଳା ସ୍ଥାପିତ ହୁଏ। ସେ ଏହା ବୁଝିବାକୁ ଆସିବା ଉଚିତ ଯେ ମିଲରଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ମନ୍ଦିରର ଭିତ୍ତି (ଯାହା ଯୀଶୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ, କାରଣ ଯୀଶୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭିତ୍ତି ପତିତ କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ), ନବୀୟ ସମୟ ଉପରେ ନିର୍ମିତ ଏକ ଭିତ୍ତି ଥିଲା। କାରଣ ଯୀଶୁ ଶେଷକୁ ଆରମ୍ଭ ସହିତ ଉଦାହରଣ କରନ୍ତି, ତେଣୁ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଉଚିତ ଯେ ଶିଖରଶିଳା—ମନ୍ଦିର ଉପରେ ଥିବା ଶେଷ ଶିଳା—ଅବଶ୍ୟ ଭିତ୍ତି ସହ ସମାନାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଉଚିତ। ମିଲରଙ୍କ ପାଇଁ ମନ୍ଦିରର ଭିତ୍ତି ନବୀୟ ସମୟ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତଥାପି ସେହି ଭିତ୍ତି ଯୀଶୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ହିଁ ଥିଲା।

> Waaqayyo ayyaana anaaf kennameen, ani akka ijaartuu ogummaa qabuutti hundee kaa’eera; namni biraas isa irratti ijaara. Garuu namni hundinuu akkamitti isa irratti akka ijaaru of eeggannoo haa godhatu. Hundee isa kaa’ame sana malee, inni immoo Yesus Kiristoos waan ta’eef, namni kam iyyuu hundee biraa kaa’uu hin danda’u. 1 Qorontos 3:10, 11.

Phaawuloos hojii isaa akka ijaarsa mana qulqullummaa isa inni hundee yookaan jalqaba isaa kaa’eetti ibsa. Inni ergamaa warra Ormaatti ture, akkasumas hundee waldaa Kiristaanaa kaa’uudhaaf itti fayyadame. Kutaa sanuma keessatti Phaawuloos qaamni keenya mana qulqullummaa Hafuura Qulqulluu ta’uu isaas ni ibsa. Akkasumas mana qulqullummaa Solomoonii fi godoo qulqullummaa isa lafa onaa keessaa kanneen hundeen isaanii jiranii fi hundi isaanii Yesus Kiristoosiin akka bakka bu’anitti dhiyaatu jiru. Hundeen Milleraan ijaaramuuf itti fayyadame mana qulqullummaa Adventizimii ture; hundeen mana qulqullummaa sanaas dhugumatti Yesus Kiristoosdha, garuu caalaatti addatti inni mana qulqullummaa meeshaalee hafuuraa fi raajii ta’aniin ijaaramuudha.

Kanaafuu inni olaanaanis Yesuus Kiristoosi ta’uu qaba; garuu kanaafuun olaanaan seera raajii isa dura-duraa ta’e of keessatti hammachuu qaba; sababni isaas, Miilliriitti tuuta seerotaa keessaa seerri dura-duraan warra Miillirayitotaa, inni “waggaa tokko guyyyaa tokkoof” jedhu, kennameera. Seera sana malee raajii yeroo beekuun hin danda’amu; kanaafuu hundee illee hin jiru. Xumura irratti wanti walqixa ta’e, Yesuus Kiristoosin (Hundee) bakka bu’u, kan tuuta seerotaa keessaa seera dura-duraa ta’ee Mul’ata Yesuus Kiristoos hundeessu jiraachuu qaba. Seerri sun immoo dhuguma seera “caqasa jalqabaa” jedhu dha; kunis amala Kiristoos keessaa

amaloota xumura jalqabarraa adda baasu ibsu bakka bu’a.

୨ ୨ ଥେସ୍ସଲନୀକୀୟ ପୁସ୍ତକରେ, “ସତ୍ୟ” ପ୍ରତି ପ୍ରେମକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଲେ ନାହିଁ ଯେହେତୁ ସେମାନେ ଉଦ୍ଧାର ପାଇ ପାରନ୍ତା, ସେମାନେ ସେହି ସତ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ, ଯାହା ଗ୍ରୀକ ଶବ୍ଦଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିନିଧିତ, ଏବଂ ସେହି ଗ୍ରୀକ ଶବ୍ଦଟି ହିବ୍ରୁ ଭାଷାର ତିନିଟି ଅକ୍ଷରରେ ଗଠିତ ଏକ ଶବ୍ଦରୁ ଉଦ୍ଭବିତ, ଯାହା ପୁରାତନ ନିୟମରେ “ସତ୍ୟ” ବୋଲି ଅନୁବାଦିତ ହୋଇଛି। ଯେ ସମୂହ ଏହି ପ୍ରବଳ ଭ୍ରମକୁ ଗ୍ରହଣ କରେ, କାରଣ ସେମାନେ ମିଥ୍ୟାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ପୁରୁଣା ପଥମାନଙ୍କୁ—ଦୁଇଟି ପବିତ୍ର ଚାର୍ଟରେ ପ୍ରତିନିଧିତ ଆଡ୍ଭେଣ୍ଟିଜ୍ମର ଭିତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ—ପୁଣି ଫେରିବାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ। ତେଣୁ, ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦକୁ ଆମେ କିଛି ସମୟ ଧରି ବିଚାର କରୁଥିଲୁ, ସେହିଠାରେ ଏପରି କୁହାଯାଇଛି:

> “Yohaannis kan barsiise ergamaan jabaan kun Yesus Kiristoos ofii isaatii gad hin taane ture. Miilla isaa mirgaa galaana irra, isa bitaa immoo lafa gogaa irra kaa’uun isaa, qooda inni wal’aansoo guddaa Seexanaa wajjin jiru sanaa xumura keessatti taphachaa jiru agarsiisa. Dhaabbanni kun humna isaa isa ol’aanaa fi aangoo isaa guutummaa lafaa irratti qabu mul’isa. Wal’aansoon kun dhalootaa gara dhalootaatti caalaatti cimaa fi murannoo guddaa qabaachaa dhufeera; akkasumas hamma gocha humnoota dukkanaa kan ogummaa guddaadhaan hojjetamu sun sadarkaa isaa isa olaanaatti ga’utti, hamma mul’ata xumuraatti itti fufa. Seexanni, namoota hamoo wajjin tokko ta’ee, biyya lafaa guutuu fi waldoota amantii warra jaalala dhugaa hin fudhanne ni gowwoomsa. Garuu ergamaan jabaan kun xiyyeeffannaa gaafata. Sagalee guddaadhaan ni iyya. Inni warra dhugaa mormuuf Seexana wajjin tokko ta’anitti humnaa fi aangoo sagalee isaa agarsiisuudhaaf jira.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Waliigaltee darbe kana keessatti, “waldoonni jaalala dhugaa hin fudhanne” jedhaman sun, durboota hamoof gowwoo ta’an kan Daani’elisii fi Maatewosii ti; isaanis akka Amoos 8:12 ibsutti, yommuu baay’ee irraa darbe booddee ergaa akeekkachiisa mootummaa Waaqayyoo isa dhumaa barbaaduu jalqabu. Yeroon sun baay’ee darbeera; sababiin isaas, bu’uuraaleen Adveentizimii ilaalchisee soba tokko amanan. Adveentizimiin jalqabuma isaa keessatti soba sana keessaa dhuguu kan eegale bara 1863 keessa ture; yeroo sanaa kaasees karaa hundumaan gadi bu’uu qofa ta’e.

Ani nan barreessu kun guutummaatti yaada dhuunfaa ta’uu isaa nan tilmaama; garuu ifni raajii haaraan kamtu bara 1863 irraa eegalee Adventism keessatti galfame? Ellen White ergaa Jones fi Waggoner bara 1888 keessa dhiheessan irratti, ergaan sun isa isheen waggoota hedduudhaaf dhiheessaa turte akka ta’e ni jedhu. Ergaan isaanii bara 1888 keessatti Adventism duratti haaraa fi nama naasisu fakkaatee ta’uu danda’a; garuu haaraan ta’uunii fi naasuun sun ergaa haaraa tokko irraa hin dhalanne, garuu jaamummaa saba Waaqayyoo irratti bara 1863 irraa jalqabee qubachaa dhufaa ture irraa dhalate.

Ellen White 1863 ዓ.ም. በፊት አድቬንቲዝምን በሎዶቅያ ሁኔታ ውስጥ እንዳለ ለይታ አመለከተች፤ ስለዚህ የሎዶቅያ ዕውርነት ከ1863 ዓ.ም. በፊትም በአድቬንቲዝም ላይ አስቀድሞ እየተገባ ነበር፤ ነገር ግን በ1863 ዓ.ም. ቤተ ክርስቲያኒቱ ሚለር ከሁሉ በፊት ያገኘውን የመጀመሪያውን “የጊዜ ትንቢት” የሆነውን ስለ ዘሌዋውያን ሃያ ስድስት ያለውን “ሰባቱ ጊዜያት” እውነት በይፋ ወደ ጎን አኖረች። ከ1863 ዓ.ም. ጀምሮ በአድቬንቲዝም ውስጥ የተገለጠ ምንም ትንቢታዊ ብርሃን አልነበረም! ምን ተለወጠ?

Bara jalqabaa hundee mana qulqullummaa kan yeroo raajii irratti ijaaramee Yesus Kiristoosiin bakka bu’e sana, Adventizimni bara 1863 keessatti gatte. Dhagaan jalqabaa inni Miiller hundee mana qulqullummaa keessatti kaa’e, kan yeroo irratti hundaa’e akka Kiristoos kitaaba Daani’el keessatti ofii Isaa Palmonii, “lakkooftuu dinqisiisaa” jedhee of dhiheesseetti ibsame, ni tuffatamee ni gatame. Dhagaan jalqabaa inni Miiller argate…

> “Dhagaa tuffatame sanaa raagaa keessatti caqasuudhaan, Kiristoos seenaa Israa’el keessatti taatee dhugumaan raawwatamte tokkootti akeeke. Taateen kun ijaarsa mana qulqullummaa isa jalqabaatiin wal qabata ture. Yeroo dhufaatii Kiristoos isa jalqabaatti hojii addaa qabaatee, Yihudootaaf humna addaan isaanitti dubbachuu qaba ture; ta’us, nuufis barsiisa qaba. Yeroo mana qulqullummaa Solomoon ijaarame, dhagaawwan guguddaan dallaa fi hundeeffamaaf oolan iddoo dhagaa keessaa guutummaatti qopheeffamanii turan; erga isaanii gara bakka ijaarsaatti fidamanii booddee, meeshaan tokko illee isaan irratti hojii irra ooluu hin qabne; hojjettoonni iddoo isaanii qofa irratti kaa’uu qabu turan. Hundeeffamaaf akka ooluuf, dhagaan tokko guddina addaa fi bifa addaa qabu fidamee ture; garuu hojjettoonni iddoo isaaf malu argachuu hin dandeenye, akkasumas isa fudhachuu hin barbaadne. Inni akkuma hin fayyadamne karaa isaanii irratti ciisuu isaatiin isaanitti mufii ta’e. Yeroo dheeraadhaaf dhagaa tuffatame ta’ee hafe. Garuu ijaartoonni yeroo golee hundee kaa’uutti dhufan, iddoo addaa sana fudhachuuf, akkasumas ba’aa guddaa isa irratti qubachu danda’u baachuuf, dhagaa guddinaafi jabina ga’aa qabu, akkasumas bifa sirrii qabu barbaaduuf yeroo dheeraa barbaadan. Yoo iddoo barbaachisaa kanaaf filannoo ogeessa hin taane godhan, nageenyi ijaarsa guutuu balaa keessa galu ture. Isaan dhagaa dhiibbaa aduu, qorraa, fi bubbee dandamachuu danda’u argachuu qabu turan. Yeroo garaagaraatti dhagaawwan hedduun filatamanii turan, garuu dhiibbaa ulfaatina guddaa jalaatti caccabanii bubbutan. Kaanyyuu jijjiirama qilleensaa tasa dhufu sana qorannaa isaa baachuu hin dandeenye. Dhuma irratti garuu xiyyeeffannaan gara dhagaa yeroo dheeraadhaaf tuffatamee tureetti deebi’e. Inni qilleensaaf, aduuf, fi bubbeef saaxilamee ture, garuu caccabni xinnoon illee irratti hin mul’anne. Ijaartoonni dhagaa sana qoratan. Inni qorannaa hundumaa dandamate, tokko qofaan alatti. Yoo inni qorannaa dhiibbaa cimaa baachuu danda’e, isaan isa dhagaa golee hundee ta’uuf fudhachuuf murteessan. Qorannaan ni taasifame. Dhagaan ni fudhatame, gara iddoo isaaf ramadameetti ni geeffame, achittis sirriitti wal madaalee ta’ee argame. Mul’ata raajii keessatti, Isaayaas dhagaan kun fakkeenya Kiristoos akka ta’e isaaf mul’ifame. Innis akkana jedha:”
>
> “‘Waaqayyoo Gooftaa Waan Hundaa Danda’u sana isa ofii isaa qulqulleessaa; inni sodaadhaan keessan haa ta’u, inni rifaasaan keessan haa ta’u. Inni iddoo qulqulluu tokkoof ni ta’a; garuu manneen Israa’el lamaan isaanii iyyuu keessatti dhagaa gufachiisaa fi kattaa mufachiisaa, jiraattota Yerusaalemittiis kiyyoo fi snaara ni ta’a. Isaan keessaa baay’een ni gufatu, ni kufu, ni caccabu, kiyyoodhaan ni qabamu, ni fudhatamus.’ Raajichi mul’ata raajii keessatti gara dhufaatii jalqabaatti geeffamee, Kiristoos qorumsaalee fi qorannoowwan akka baatu itti agarsiifame; kanaafis akka fakkeenyaatti wanti agarsiisu, haalli dhagaa golee guddaa mana qulqullummaa Solomoon keessatti turetti itti ilaalame sana ture. ‘Kanaaf Waaqayyo Gooftaan akkana jedha, Kunoo, ani Xiyoon keessatti hundeedhaaf dhagaa tokko nan kaa’a; inni dhagaa qorame, dhagaa golee gatii guddaa qabu, hundee jabaadhaa dha; namni isatti

amanu hin ariifatu.’ Isaayyaas 8:13–15; 28:16.”

“በማይገደብ ጥበቡ ውስጥ፣ እግዚአብሔር የመሠረቱን ድንጋይ መረጠ፣ እርሱም ራሱ አኖረው። እርሱንም ‘የታመነ መሠረት’ ብሎ ጠራው። ዓለም ሁሉ ሸክማቸውንና ሐዘናቸውን በእርሱ ላይ ሊጭኑ ይችላሉ፤ እርሱም ሁሉን ሊቻል ይችላል። በፍጹም ደኅንነት በእርሱ ላይ ሊሠሩ ይችላሉ። ክርስቶስ ‘የተፈተነ ድንጋይ’ ነው። በእርሱ የሚታመኑትን ፈጽሞ አያሳፍርም። ፈተና ሁሉን ተሸክሞአል። የአዳምን በደልና የዘሩን በደል ጫና ተሸክሞአል፤ በክፉ ኃይላትም ላይ ከአሸናፊ በላይ ሆኖ ወጥቶአል። በንስሐ የሚመጣ ኃጢአተኛ ሁሉ በእርሱ ላይ የጣለውን ሸክም ተሸክሞአል። በክርስቶስ ውስጥ የበደለ ልብ እፎይታ አግኝቶአል። እርሱ የታመነው መሠረት ነው። እርሱን መደገፊያቸው የሚያደርጉ ሁሉ በፍጹም ዋስትና ያርፋሉ።”

“Isaayaas raajii keessaatti, Kiristoos hundee mirkanaa’aa fi dhagaa gufachiisu ta’ee akka ta’e ni ibsama. Ergamaan Pheexiros, Hafuura Qulqulluutiin kaka’ee barreessaa, Kiristoos eenyuuf dhagaa hundee akka ta’e, akkasumas eenyuuf kattaa gufannaa akka ta’e ifatti ni mul’isa:”

“‘Yoo ta’eef, Gooftaan akka arjaa ta’e dhandhamtanii yoo ta’e. Gara Isaatti dhuftanii, akka gara dhagaa jiraataatti, inni namootaan dhugumaan tuffatame ta’us, Waaqayyoon garuu filatamaa fi qaalii dha; isin immoo, akka dhagaawwan jiraatootti, mana hafuuraa tokko akka ijaarramtanitti, lubummaa qulqulluu taatanii, Yesuus Kiristoosiin aarsaa hafuuraa Waaqayyo biratti fudhatama qabu dhi’eessuuf. Kanaafis Caaffata keessatti akkana jedhamee jira: Kunoo, ani Xiyoon keessatti dhagaa golee isa angafaa, filatamaa, qaalii nan kaa’a; inni Isatti amanu immoo matumaa hin qaana’u. Egaa isiniif warra amantan hundaaf Inni qaalii dha; warra hin ajajamneef garuu, dhagaan warri ijaaran tuffatan sunuma mataa golee ta’eera; akkasumas dhagaa gufuu fi kattaa hojii irraa nama gufachiisu ta’eera; isaan dubbicha irratti gufatu, sababni isaas hin ajajamaniiti.’ 1 Phexiros 2:3–8.

“Warra amananitti, Kiristoos hundee mirkanaa dha. Isaan kun warra Dhagaa sana irratti kufanii caccaban dha. Bitamuu Kiristoosiifii fi amantiin Isaa irratti qabaatan asitti fakkeenyaan ibsameera. Dhagaa sana irratti kufanii caccabu jechuun of-qajeelummaa keenya dhiisnee, akkuma daa’ima tokkootti gad of qabnee, cubbuu keenyaaf qalbii jijjiirrannee, jaalala Isaa dhiifama kennu sana amannee gara Kiristoos dhufuu jechuudha. Akkasumas, amantiidhaanii fi abboomamuudhaan Kiristoos akka hundee keenyaatti irratti ijaarra.”

“Dhagaa jiraataa kana irratti, Yihudoonnii fi Ormoonni walqixa ijaaruu ni danda’u. Inni kun hundee tokkoo qofa isa irratti nageenyaan ijaaruu dandeenyu dha. Inni hundaaf bal’aa ga’aadha, ulfinaa fi ba’aa guutummaa addunyaa baachuu danda’uufis cimaadha. Kiristoos, dhagaa jiraataa sanaa, wajjin walitti hidhamiinsa qabaachuudhaanis, warri hundee kana irratti ijaaran hundinuu dhagoota jiraatoodha. Namoonni baay’een carraaqqii ofii isaaniitiin muramanii, qophaa’anii, miidhagfamanii jiru; garuu ‘dhagoota jiraatoo’ ta’uu hin danda’an, sababni isaas Kiristoos wajjin walitti hin hidhamneef. Walitti hidhamiinsa kana malee, namni tokko illee fayyuu hin danda’u. Jireenyi Kiristoos nu keessa yoo hin jirre, bubbee qorumsaatiif dhaabbachuu hin dandeenyu. Nageenyi keenya bara baraa, hundee mirkanaa’aa irratti ijaaruu keenya irratti hundaa’a. Har’a namoonni baay’een hundee qoratamee hin beekne irratti ijaaruu jiru. Yommuu roobni roobu, fi obomboleettiin bubbutu, fi lolaan dhufu, manni isaanii ni jiga; sababni isaas inni Kattaa bara baraa, golee ijaarsa hunda caalaa guddaa ta’e Kiristoos Yesuus irratti hundaa’ee miti.”

“‘Orðinum til falls verða, fyri tað at teir eru ólýdnir,’ er Kristus ein skommsteinur. Men ‘steinurin, sum byggimeistararnir vrakaðu, hann er vorðin hornasteinur.’ Eins og vrakaði steinurin hevði Kristus í jarðarligu tænastu Síni borið vanrøkt og vanvirðing. Hann varð ‘vanvirdur og vrakaður av monnum, harmamaður og kunnigur við sjúku: … hann var vanvirdur, og vit mettu Hann ikki.’ Jesaja 53:3. Men tíðin var nær, tá ið Hann skuldi verða dýrdargjørdur. Við uppreisnini frá deyðum skuldi Hann verða kunngjørdur sum ‘Guðs Sonur við kraft.’ Rómbrævið 1:4. Við aðru komu Síni skuldi Hann verða opinberaður sum Harri himmals og jarðar. Tey, ið nú vóru um at krossfesta Hann, skuldu viðurkenna stórleika Hansara. Framman fyri alheiminum skuldi hin vrakaði steinurin verða hornasteinur.”

“እንዲሁም ‘በማንም ላይ ቢወድቅ ያንን ዱቄት ያደርገዋል።’ ክርስቶስን የናቁት ሕዝብ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ከተማቸውና ሕዝባቸው እንዲጠፉ ሊያዩ ነበር። ክብራቸው ይሰበር ነበር፥ እናም እንደ ነፋስ ፊት ያለ ትቢያ ይበተን ነበር። እና አይሁድን ያጠፋቸው ምን ነበር? በእርሱ ላይ ቢገነቡ ደኅንነታቸው ይሆንላቸው የነበረው ዓለት ነበር። የተናቀው የእግዚአብሔር ቸርነት፥ የተገፋው ጽድቅ፥ የተቃለለችው ምሕረት ነበሩ። ሰዎች ራሳቸውን በእግዚአብሔር ላይ አቆሙ፥ ለእነርሱም ማዳን ሊሆን የነበረው ሁሉ ወደ ጥፋታቸው ተለወጠ። እግዚአብሔር ለሕይወት ያዘጋጀውን ሁሉ እነርሱ ለሞት ሆኖ አገኙት። አይሁድ ክርስቶስን በመስቀላቸው የኢየሩሳሌም ጥፋት ተካትቶ ነበር። በቀራንዮ የፈሰሰው ደም በዚህ ዓለምና በሚመጣውም ዓለም ወደ ጥፋት ያሰመጣቸው ሸክም ነበር። እንዲሁ ደግሞ ፍርድ በእግዚአብሔር ጸጋ ናቂዎች ላይ በሚወርድበት በታላቁ የመጨረሻ ቀን ይሆናል። ክርስቶስ፥ ያ የመሰናከያቸው ዓለት፥ በዚያን ጊዜ በቀል እንደሚያደርግ ተራራ ሆኖ ይገለጥላቸዋል። ለጻድቃን ሕይወት የሆነው የፊቱ ክብር ለኀጥአን የሚበላ እሳት ይሆናል። ፍቅር ስለ ተናቀ፥ ጸጋም ስለ ተገፋ፥ ኃጢአተኛው ይጠፋል።”

“Fakkeenyotaa hedduu fi akeekkachiisa irra deddeebi’ameen, Ilmi Waaqayyoo fudhachuu diduun isaanii Yihudoota irratti bu’aa akkamii akka fidu Yesuus mul’ise. Dubbiilee kana keessatti, warra bara hundumaa keessa Isa Fayyisaa isaanii godhatanii fudhachuu didan hunda dubbachaa ture. Akeekkachiisni hundi isaaniif dha. Macaafni qulqulluun xuraa’ame, ilmi ajajamuu dide, qonnaan bultoonni sobaa, ijaartoonni tuffatamoo ta’an, muuxannoo cubbamaa hundumaa keessatti fakkeenya isaanii qabu. Yoo inni qalbii hin jijjiiranne, badiin isaan duraan agarsiisan isuma irra ga’a.” Desire of Ages, 597–600.

Nuti itti aanu keessatti kana ni itti fufna.